

(C) برخه د خاوري خصوصيات (ځانگړتياوي)

دریم لوست: د خاوري د رنگ (Soil Color) درک او پوهه

د زده کونکو د زده کړي موخي يا هدفونه: زده کونکي به په دي لوست کي له لاندې موخو يا هدفونو سره آشنا شي ، ددي لوست تشریحات باید د لاندې موخو يا هدفونو د لاسته راوړني پایله وگرځي:

1. د خاورو فزيکي شکلونه (physical features) له کومو څخه چي د اخاورو په جلاوالی کي استفاده او گټه اخستل کيږي، کوم دي هغه تشریح او روښانه کړئ؟
2. کوم رنگونه د سطحې خاورو (surface soils) د تشریح او روښانه کولو لپاره تر استفادې لاندې نیول کيږي؟
3. کوم عوامل يا لاملونه يا فکتورونه د سطحې خاوري رنگونه تعین او تشخیص کوي؟
4. هغه رنگونه تعین کړئ چي د لاندنيو خاورو د تشریح او روښانه کولو لپاره تر استعمال لاندې نیول کيږي.
5. د لاندني خاوري (subsoil) د تشریح او روښانه کولو لپاره کوم رنگونه تر استفادې لاندې نیول کيږي؟
6. اصلي يا بنسټيز مواد (parent material) کوم چي د خاوري عمر، او د مايل والی تعین او تشخیص کوي، تشریح او روښانه کړئ؟.

د لوست ورکولو يا تدریس لپاره وړاندیز شوی وخت: ۳ ساعته

وړاندیز شوی منابع يا زیرمي: لاندې منابع کولی شي چي په دي لوست يا درس کي گټوري واقع شي:

د لوست د پلان د غوره پرمخ ورنې لپاره لوستي پروگرام په پاور پوائنټ کي هم په دي برخه کي برابر شوی دی.

د سامانونو، وسایلو يا وسیلو، لوازمو او اسانتیاوو فهرست يا لړلیک

د لیکلو په خاطر سپینه يا تشه ورقه يا صفحه

د پاورپوائنټ د ارایي لپاره پراجکتور يا غټ ښودونکی

د پاورپوائنټ سلايدونه يا صفحي

شفاف يا روښانه سلايدونه يا صفحي

اصطلاح گاني: لاندې اصطلاح گاني په دي لوست يا درس کي وړاندیز(ارایه) کيږي. (د بولډ او ايتاليک

په قسم سره او د پاورپوائنټ په دوهمه شمیره سلايد کي ښودل شوي دي)

- Bright colored خلیدونکی یا روښانه رنگ
- Color رنگ
- Deciduous hardwood forest د سخت لرگی پانې غورځونکی ځنگل
- Dull colored تیاره رنگ
- Humus له یوه نوعه عضوي موادو څخه عبارت دي چې د نباتاتو او حیواناتو یا څارویو په جزی یا نیمګړې ورسیدنې په پایله یا نتیجه کي په لاس راځي. د دې نوعه موادو رنگ تور ته مایل یا ډیر تور وي .
- Mottle colored څو رنگي
- Native vegetation اصلي نباتات یا ګياوي یا ديوې ساحې محلي یا ځایي ګياوي او نباتات
- Structure ساختمان یا جوړښت
- Tall prairie grass د پرابنه رینبو لرونکي نباتات
- Texture د خاوري ترکیب

په زړه پوری تگلاره: له یوې په زړه پوری تگلارې څخه ګټه پورته تکرئ ترڅو چې زده کونکي د لوست د زده کړي لپاره آماده کړي. ښوونکی اکثره د خپلو ځانګړو ټولګیو لپاره د زده کونکو د شرایطو سره سم تگلاري تهیه او برابروي یا ترتیبوي. لاندې تگلاره کیدلی شي چې د یوې ممکنه تگلاري په ډول سره ورڅخه یادونه وکړل شي:

زده کونکي په دوه نغري ګروپونو باندې تقسیم کړئ. له هر یوه څخه پوښتنه وکړئ چې خاوره څه نوعه رنگ لري؟ له دي نه وروسته هغوي ته وخت ورکړئ ترڅو ووايي چې ولې خاوره هغه رنگ لري چې هغوي یې فکر کوي. له دي نه وروسته له ګروپونو څخه غوښتنه وکړئ چې ترڅو خپل بحث ټول صنف یا ټولګی ته تشریح او وړاندې کړي. څارونکي اوسئ چې په څه ډول سره هر یو زده کونکی جلا رنگونه د خاوري لپاره بیانوي، څرنگه چې خاوره کولی شي څو رنگونه د ځان لپاره واخلي.

د محتویاتو خلاصه یا لنډیز او درسي ستراټیژي ګاني

7. لومړی موخه یا هدف:: د خاورو فزیکي شکلونه (physical features) له کومو څخه چې د خاورو په جلاوالی کي استفاده او ګټه اخستل کیږي، کوم دي هغه تشریح او روښانه کړئ؟

(د پاورپوائنټ ۲ شمیره سلايد)

1. خاوري د ډيرو زياتو مشخصاتو يا ځانگړتياوو او شکلونو درلودونکی دي چي د خاورو د جلا والی او تمیز لپاره له همدې خصوصياتو او مسخساتو څخه استفاده تر سره کيږي. چي له لاندې ډول سره تشریح او روښانه کيږي :

•• **ترکیب (Texture)** - د خاوري ترکیب عبارت دی له درشت والی یا زیروالی (coarseness) یا لتفات یا نرم والی (fineness) د هغې څخه.

•• **د خاوري جوړښت یا جوړونکي (Structure)** - د خاوري جوړونکی عبارت دی د خاورې د ذراتو د ځای نیولو له طرز او طریقي څخه.

•• **د طبقاتو یا طبقو ژوروالی (Depth of horizons)** - د خاوري د هري طبقې له ژوروالی څخه عبارت دی.

•• **رنگ (Color)** - د خاوري تیاره والی او روښانایي ته اشاره کوي.

زده کونکي په دوه نغري یا دري نغري گروپونو باندې تقسیم کړئ. له هریو گروپ څخه غوښتنه وکړئ ترڅوچي د خاوري د شکلونو (features) لست یا نوملړ ترتیب کړي چي یوه خاوره له بلې توپيري خاوري څخه جلا کوي. د زده کونکو لپاره پنځه دقیقې وخت ورکړئ ترڅو چي په دي برخه کي فکر وکړي او له دي وروسته هغوي ته وو ایاست ترڅو چي په خپل منځ کي په دي برخه کي بحث وکړي البته یو گروپ له بل گروپ سره او په نتیجه کي یو لست یا نوملړ د لسو شکلونو درلودونکی وي، هغه انتخاب یا وټاکئ. له دي څخه وروسته له دوه گروپونو څخه یو گروپ دي خل لست یا نوملړ ټول ټولگې ته تشریح او روښانه کړي.

8. دوهمه موخه یا هدف : کوم رنگونه د سطحې خاورو (surface soils) د تشریح او روښانه کولو لپاره تر استفادې لاندې نیول کيږي؟

(د پاورپواینټ ۴ شمیره سلايد)

11. هغه رنگونه چي د سطحې خاوري سره ارتباط یا اړیکه لري نوموړي رنگونه له هغه عضوي موادو پوري تړلي دي کوم چي په خاوره کي شتون لري. د خاوري رنگونه په لاندې ډول سره طبقه بندي کيږي:

A. ډیر تیاره رنگ (Very dark) - دا نوعه خاوري تقریباً د پنځه فیصدو 5% عضوي موادو (organic matter) درلودونکي وي.

B. تیاره رنگ (Dark) - دا نوعه خاوري تقریباً د دري اعشاریه پنځه 3.5% فیصدو عضوي موادو (organic matter) درلودونکي وي.

C. منځنی یا متوسط تیاره رنگ (Moderately dark) - دا نوعه خاوره تقریباً د دوه اعشاریه پنځه 2.5% فیصدو عضوي مواد (organic matter) درلودونکي وي.

1. روښانه رنگ (Light) - دا نوعه خاوري تقريباً د دوه فیصدو یا سلنې 2% عضوي موادو (organic matter) درلودونکي وي.

E. ډیر روښانه رنگ (Very light) - دا نوعه خاوري تقريباً د یو اعشاریه پنځه فیصده 1.5% عضوي موادو (organic matter) درلودونکي وي.

زده کونکي له ټولګې څخه د باندې یو سئ ترڅو چي هغوي د خاوري نموني یا بیلګې له ځان سره جمع کړي. له زده کونکو څخه غښتنه وکړئ ترڅو چي د خاوري نموني یا بیلګي له مختلفو ځایونو څخه او له مختلفو ژوروالو څخه راواخلي. ځان ډاډمن کړئ هر کله چي زده کونکي د خاوري نموني یا بیلګي را جمع کوي، ترڅو چي د هغې دقیق ژوروالی یادداشت کړي. هر کله چي زده کونکو دا کار سرته ورساوه، نو هغوي د بیا ځل لپاره ټولګې ته یو سئ او د خاوري نمونو یا بیلګو ته څنګ په څنګ کي ځای پر ځای کړئ. اوس له زده کونکو څخه غښتنه وکړئ ترڅو چي د خاوري نموني یا بیلګي یو له بل سره مقایسه یا پرتله کړي. زده کونکي کولی شي د ټولو توپيرونو په برخه کي یو له بل سره بحث او مباحثه وکړي، ولې تاسې کونښن وکړئ چي هغوي د مشخصو یا ځانګړو رنگونو په برخه کي بحث او مناقشه وکړي. مثلاً هغوي ته د " ډیري تیاره خاوري"، " نسبتاً تیاره خاوري" او " ډیري روښانه خاوري" خاورو نموني یا بیلګي وښایاست ترڅو هغوي له دي مثالونو یا بیلګو څخه د موخو په ډول سره استفاده وکړي. له دي نه وروسته زده کونکي را وغواړئ ترڅو چي په انفراد ډول سره هر یو له هغوي څخه نمونه یا بیلګه په مختلفو طبقو کي طبقه بندي کړي: د " ډیري تیاره خاوري"، " نسبتاً تیاره خاوري" او " ډیري روښانه خاوري" او " روښانه خاوري". هر کله چي زده کونکو دا کار سرته ورساوه، له دي وروسته له هغوي څخه غښتنه وکړئ ترڅو چي سوالونه یا پوښتني مقایسه او پرتله کړي او بحث وکړي چي په څه ډول سره د عضوي موادو مختلفي اندازي په مختلفو مرحلو یا طبقواتو کي د خاوري رنگونه سره تفاوت یا توپیر کوي

9. دریمه موخه یا هدف: کوم عوامل یا لاملونه یا فکتورونه د سطحې خاوري رنگونه تعیین او تشخیص کوي؟

(د پاورپوینټ ۵ شمیره سلايد)

III. د عضوي موادو (organic matter) مقدار یا اندازه له هغه عامل یا فکتور څخه عبارت ده چي د سطحې خاوري (surface soil) د رنگ د تعیین یا ټاکنې لپاره په کار وړل کيږي. د عضوي موادو

اندازه د اصلي يا محلتي نباتاتو (*Native vegetation*) د نوعو پواسطه د هماغې خاوري سره تعين کيږي. اصلي يا محلتي نباتات (*Native vegetation*) په نوعې سره د نبات موادو ته اشاره کوي کوم چې په خاوره کې وده او نمو کوي. د مثال په ډول سره دوه نوعه محلي اساسي نباتات چې په اکثره يا ډيري هيوادونو کې پيدا کيږي عبارت دي له:

(د پاورپوینت ۶ شميره سلايد)

A. هغه نباتات چې د پراخه ريښو درلودونکي دي (Tall prairie grass) - دا نوعه نباتات د زيات شمير ريښو درلودونکي دي چې د خاوري پورتنۍ طبقه له يو څخه تر دوه فوټو پوري احتوا کوي يا احتوا کړي ده. يوازې د ريښو جزي وروستوالی (partial decay) له اوردو مودو څخه وروسته د عضوي موادو زياته اندازه خاورو ته ورکوي. دا نوعه خاوري په زياته اندازه سره د هيومس يا لاشبرگ (هغه خاوره چې د گيائيزو او حيواني ورستو شوو قوي موادو درلودونکي وي) لرونکي وي.

هيومس (humus) - له يوه نوعه عضوي موادو څخه عبارت دي چې د نباتاتو او حيواناتو يا څارويو له ناقصې يا جزي وروستوالی په پايله يا نتيجه کې په لاس راځي. د دې نوعه موادو رنگ تياره يا هم ډير تياره رنگ ته مايل وي.

B. د سختو لرگيو پاڼه غورځونکي ځنگلونه (Deciduous hardwood forests) - چې د سطحي طبقې يا لږې ژورې طبقې درلودونکي وي چې د پاڼو، ورو بنرانگو او لرگيو د ټوټو د ناقصې يا جزي ورستيدنې په نتيجه يا پايله کې کوم چې د خاوري په سطحه تراکم او تجمع کړي وي، په لاس راځي. څرنگه چې دا نوعه مواد د خاوري په سطحه کې ځای لري، نو په دې بنا داسې مواد ډير په چټکۍ سره نسبت prairie grass ته ورستيري. دا نوعه مواد په سطحه کې نازکه او منځنۍ تياره طبقه (prairie grass) منځ ته راوړي. دا چې په دې ډول سره خاوري تر استفادې لاندې نيول کيږي، نو په دې بنا له لاندنيو روښانه خاورو سره مخلوط کيږي او ځانته روښانه رنگ غوره کوي

له زده کونکو څخه پوښتنه وکړئ چې له اصلي يا محلتي نباتاتو (*native vegetation*) څخه موخه او هدف څه شی دی. له هغوي څخه پوښتنه وکړئ ترڅو چې د هغونباتاتو نوعي چې هغوي عقیده لري چې د هغوي په ولايت يا ساحه کې يې يو ځل نمو او وده کړي ده روښانه او تشریح کړئ. له درسي يا پورته ذکر شوو نوټونو څخه استفاده وکړئ ترڅو چې دا مطلب تشریح کړل شي چې په څه ډول سره خاوره له دوه اصلي يا محلتي مختلفو نوعو څخه تشکیل شوې ده. له هغوي څخه پوښتنه وکړئ چې آیا د هغې خاوري ځانگړتياوي چې له يو نوعه معينو او ځانگړو نباتاتو څخه تشکیل شوي وي له هغه خاوري سره چې د هغوي له ساحه کې پيدا کيږي يو شی دي يا نه؟

خلورمه موخه يا هدف : هغه رنگونه تعين کړئ چې د لاندنيو خاورو د تشریح او روښانه کولو لپاره تر استعمال لاندې نيول کيږي.

(د پاورپوائنټ ۷ شميره سلايد)

17. د لاندنۍ خاورې (Subsoil) رنگونه د خاورو له طبيعي نم ويستلو (natural drainage) سره ارتباط او اړيکه لري. په دې معني سره چې هرکله خاوره تشکيل کيږي نو د نم ويستلو شرايط شتون درلود. د لاندنۍ خاورې رنگونه له لاندې ډول سره طبقه بندي کيږي چې:

A. **روښانه يا ځليدونکی رنگ (Bright-colored)** - عبارت دي له نسواري، قرمزي نسواري يا زير نسواري رنگونو څخه دي.

B. **تپاره رنگ (Dull-colored)** - عبارت دي له خاکستري رنگونو يا زيتوني خاکستري (olive gray) رنگونه څخه.

C. **څو رنگي (Mottle-colored)** - د روښانه رنگ (bright) او تپاره رنگ (dull) له مخلوط څخه عبارت دي.

د درې مختلفو رنگونو نمونې يا بيلگې له ځان سره راوړئ، روښانه، تپاره او ابلق (څو رنگه) او له زده کونکو څخه غوښتنه وکړئ ترڅو چې هر يو رنگ مشاهده يا وگوري. له دې څخه وروسته له هغوي څخه غوښتنه وکړئ ترڅو چې دا تشریح کړي چې کوم يو رنگ له ښه نم ويستنې (drainage) څخه نماينده گي يا مشري کوي. يا هم د برابري او ضعيفي نم ويستنې څخه مشري کوي. له دې څخه وروسته په ټولگيوال ډول سره په هغې باندې بحث او مناقشه وکړئ. او س له زده کونکو څخه پوښتنه وکړئ ترڅو چې گروپونه جوړ کړي او په دې موضوع باندې بحث وکړئ چې دا رنگونه په څه ډول سره جوړ شوي دي او په حقيقت کې څه مفهوم او معني لري يا وړاندې کوي. د زده کونکو لپاره دا تشریح او روښانه کړئ چې خاکستري رنگ د خاورې د طبيعي رنگ څخه عبارت دی هر کله چې عضوي مواد (organic matter)، اوسپنه او نور عناصر له هغې څخه لري کړي شي. روښانه رنگونه د هر هغه شې سمبول دی چې هلته شتون ولري او حرکت يې نه وي کړی.

10. **پنځمه موخه يا هدف :** د لاندنۍ خاورې (subsoil) د تشریح او روښانه کولو لپاره کوم رنگونه تر استفادې لاندې نيول کيږي؟

(د پاورپوائنټ ۸ شميره سلايد)

V. د لاندنۍ خاورې رنگ د اوسپنې د مرکباتو د وضعيت د څرنگوالي پواسطه تشخيص او تعين کيدلی شي. دا مرکبات د نم ويستنې د نوعې پواسطه د خاورې د تشکيل په وخت کې تشخيص او تعين کيدلی شي.

A. په ښه ډول سره نم ویستنه د خاورې لپاره روښانه رنګ برابروي. چې د هغې علت یا وجه د اوسپنې له شتون څخه په داسې خاورو کې وي چې اکسیده (oxidize) یا رنګ وهلي شوي وي. دا حالت په اکسیده کېدو یا رنګ نیولو د فلز سره د رطوبت یا هوا په شته والی کې مقایسه او پرتله کېدلی شي. رنګونه د روښانه رنګ (bright) یا نارنجې رنګ درلودونکي وي.

(د پاورپواینټ ۹ شمیره سلايد)

B. ضعیفه نم ویستنه ددې سبب او لامل کېږي چې ترڅو لاندنی خاوره تیاره یا خاکستري رنګ د ځان لپاره اختیار یا غوره کړي. او هغې علت دا دی چې موجوده یا شتون لرونکي اوسپنه په داسې خاورو کې د هوا یا اکسیجن په وړاندې ځای نیسي. یعنې د اوسپنې مرکبات اکسیده یا رنګ نه دي وهلي. چې د داسې حالت په نتیجه یا پایله کې خاوره خاکستري (grayish) ته مایل رنګ لري.

C. نسبتاً په ضعیفه ښې سره نم ویستنه ددې سبب کېږي چې ترڅو لاندنی خاورې (subsoils) د څو رنګیزو (mottled) حالت غوره او اختیار کړي. چې د هغې علت د خاورې مشبوع کېدل په رطوبت سره دي د معینې مودې یا نېټې لپاره. چې دا حالت ددې سبب کېږي ترڅو ځني قسمتونه یا ګروپونه د خاورې خاکستري رنګ د ځان لپاره اختیار او غوره کړي. څرنګه چې خاورې نسبتاً د ځنیو وختونو لپاره وچي وي، چې دا حالت ددې سبب کېږي چې ځني ګروپونه یا قسمتونه د خاورو روښانه رنګ د ځان لپاره غوره او اختیار کړي.

درې مختلفو سطلونو ته په یوه میز باندې ځای ورکړئ. یوه سطل په نامه د نوی سره په نښه کړئ، دوهمي سطل په نامه د نسبتاً زور (رنګ وهلی) سطل سره په نښه کړئ او دریمي سطل په کامله یا بشپړه توګه د زور یا رنګ وهلی په نامه سره په نښه کړئ البته دوهم سطل په کمې اندازې سره په خاوره او رنګ ککړ کړل شي او دریمي سطل مکمل په گرد او خاوره ککړ کړل شي. اوس له زده کونکو څخه پوښتنه وکړئ چې کوم یو سطل له ښه نم ویستل شوی خاورې مشابهت یا ورته والی لري.

11. **شپږمه موخه یا هدف :** اصلي یا بنسټیز مواد (parent material) کوم چې د خاورې عمر، او د مایل والی تعین او تشخیص کوي، تشریح او روښانه کړئ؟.

(د پاورپواینټ ۱۰ شمیره سلايد)

VI. په نم ویستنه (drainage) او عضوي موادو باندې علاوه، د خاورې رنګونه د نورو عواملو او فکتورونو پواسطه هم متاثره کېږي .

A. اصلی مواد (Parent material) . د خاوري رنگ په خاوره کې د شتون لرونکو موادو په نوعه پوري چې خاوره له هغې څخه تشکیل شوي او ترکیب شوي وي تړاو لري. هغه خاوري چې له شن یا ریږک یا له رنگه روښانه ټوټو څخه یې انکشاف کړي وي، نو داسې خاوري د نسبتاً روښانه رنگ درلودونکي وي. او هغه خاوري چې له تیاره مواد لکه پانو او گیائیزو (peat) ورستو شوو موادو یا ورستو شوو حیواني سرو (muck) څخه یې انکشاف کړي وي، نو داسې خاوري د نسبتاً تیاره رنگ درلودونکي وي.

(د پاورپواینټ ۱۱ شمیره سلايد)

B. عمر (Age). ځنې له خاورو څخه نسبت ځنیو نورو خاورو ته ځواني وي. په هره اندازې سره چې د خاوري عمر زیات وي یا زیریږي په هماغې اندازې سره د هغې تیاره رنگ ضایع کیږي، چې د هغې علت یا سبب د کنگالیدنې پروسه یا پړاو او د هوا وهل (weathering) دي.

B. نشیب یا مایلتوب (Slop). مایلتوب یا نشیب یو بل فکتور یا عامل دي چې د خاوري په رنگ باندې تاثیر لري. هغه خاوري چې په لوړو ټپو باندې موقیعت لري نسبت هغو خاورو ته چې ښکته یا ټیټې ځای لري، په روښانه ډول سره رنگ لري. چې د هغې علت یا سبب په قسمي توګه د پورټینو تیاره رنگ لرونکو خاورو وینځل دي چې د وخت په تیریدو سره وینځل شوي وي. چې دا عمل په خپل نوبت سره ددې سبب کیږي ترڅو چې خاوره روښانه یا لاندنۍ خاوره د هوا او لمر په وړاندې ځای ونیسي. همدارنګه په سطحه یا ښکته برخه کې خاوره نسبت ټپو ته د رطوبت په وړاندې ځای نیسي چې دا حالت په ښکتنۍ ساحو کې د نباتاتو د ودې او نمو د توفیر سبب کیږي، چې دا حالت بیا هم په خپل نوبت سره د خاورو لپاره د تیاره رنگ او عضوي موادو (organic matter) د برابرولو سبب کیږي .

زده کونکي په یو دیرش کسيز ګروپ کې تنظیم کړئ او له هریو زده کونکی څخه غوښتنه وکړئ ترڅو چې اصلي مواد، (parent material) عمر او مایلتوب (slope) تعریف کړي او ووايي چې دا عوامل یا فکتورونه په څه ډول سره د خاوري په رنگ باندې تاثیر کوي. له دې نه وروسته هره عضوه یا زده کونکی باید خپل تعریف او پوهه ټول ټولګی ته بیان او روښانه کړي.

مرور\خلاصه یا لنډیز: د زده کونکو له زده کړو موخو یا هدفونو څخه د لوست د خلاصې یا لنډیز په منظور سره استفاده وکړئ. له زده کونکو څخه غوښتنه وکړئ ترڅو چې د هري موخې یا هدف پوري اړونده محتویات تشریح او روښانه کړي. د زده کونکو ځوابونه کولی شي تشخیص کړي چې کومې موخي یا هدفونه د بیا ځل تدریس او کتنې لپاره په مختلفې تگلارې سره اړتیا لري. هغه سوالونه چې د پاورپواینټ

په ۱۲ شمیره سلايد کي شتون لري هم په دي برخه کي کيدلی شي چي تر استفادې لاندې ونيول شي.

(د پاورپواینټ ۱۲ شمیره سلايد)

تطبيق يا د استعمال ځایونه: د خاوري له لسو مختلفو تصويرونو يا انځورونو څخه چي د نم ويستلو مختلف سيستمونه ولري او هغه تصويرونو څخه چي په ۱۲-۱۸ شميرو سلايدونو کي شتون لري استفاده وکړئ. له زده کونکو څخه غوښتنه وکړئ ترڅو چي د هري خاوري د نم ويستلو نوعه درج او ثبت کړي. هغوي کولی شي چي: ښه نم ويستل شوی خاوره، متوسطه يا منځنۍ او ضعيفه نوشته کړي.

د پاورپواینټ په سلايدونو کي د لسو نم ويستلو لپاره ځوابونه:

په ۱۴ شميره سلايد کي لومړۍ شميره تصوير يا انځور: ضعيفه

په ۱۴ شميره سلايد کي دوهمه شميره تصوير يا انځور: ښه

په ۱۵ شميره سلايد کي دريمه شميره تصوير يا انځور: په منځنۍ ډول سره ښه

په ۱۵ شميره سلايد کي څلورمه شميره تصوير يا انځور: ښه .

په ۱۶ شميره سلايد کي پنځمه شميره تصوير يا انځور: ښه

په ۱۶ شميره سلايد کي شپږمه شميره تصوير يا انځور: تر حده ضعيفه

په ۱۷ شميره سلايد کي اوومه شميره تصوير يا انځور: ضعيفه

په ۱۸ شميره سلايد کي اته شميره تصوير يا انځور: ښه دی (شپږم ريگ)

په ۱۸ شميره سلايد کي نهه شميره تصوير يا انځور: په منځنۍ ډول سره ښه

په ۱۸ شميره سلايد کي لسمه شميره تصوير يا انځور: ضعيفه.

ارزيابۍ: له دي لوست سره پيوسته شوی نمونه امتحان يا ازموينه دا ده.

نمونه يي امتحان يا ازموينې ته ځوابونه

لومړی قسمت: مطابقت يا اړيکه ورکول

1=e, 2=d, 3=a, 4=c, 5=f, 6=b

دوهم قسمت: تکميل يا بشپړ کول

1. organic matter عضوی مواد

2. drainage زابر يا نم ويستل

3. mottle څو رنگي

4. organic matter عضوی مواد

دریم قسمت: لنډ ځوابونه

- نشیب یا مایلتوب (Slop). مایلتوب یا نشیب یو بل فکتور یا عامل دي چې د خاوري په رنگ باندې تاثیر لري. هغه خاوري چې په لوړو تپو باندې موقیعت لري نسبت هغو خاورو ته چې ښکته یا تپتي ځای لري، په روښانه ډول سره رنگ لري. چې د هغې علت یا سبب په قسمي توګه د پورتنیو تیاره رنگ لرونکو خاورو وینځل دي چې د وخت په تیریدو سره وینځل شوي وي. چې دا عمل په خپل نوبت سره ددې سبب کیږي ترڅو چې خاوره روښانه یا لاندنی خاوره د هوا او لمر په وړاندې ځای ونیسي. همدارنګه په سطحه یا ښکته برخه کې خاوره نسبت تپو ته د رطوبت په وړاندې ځای نیسي چې دا حالت په ښکتنی ساحو کې د نباتاتو د ودې او نمو د توفیر سبب کیږي، چې دا حالت بیا هم په خپل نوبت سره د خاورو لپاره د تیاره رنگ او عضوي موادو (organic matter) د برابرولو سبب کیږي .

- د سختو لرگیو پاڼه غورځونکي ځنګلونه (Deciduous hardwood forests) - چې د سطحي طبقې یا لرې ژوري طبقې درلودونکي وي چې د پاڼو، ورو ښرانګو او لرگیو د ټپو د ناقصې یا جزي ورستیدنې په نتیجه یا پایله کې کوم چې د خاوري په سطحه تراکم او تجمع کړي وي، په لاس راځي. څرنګه چې دا نوعه مواد د خاوري په سطحه کې ځای لري، نو په دې بنا داسې مواد ډیر په چټکۍ سره نسبت prairie grass ته ورستیږي. دا نوعه مواد په سطحه کې نازکه او منځنۍ تیاره طبقه (prairie grass) منځ ته راوړي. دا چې په دې ډول سره خاوري تر استفادې لاندې نیول کیږي، نو په دې بنا له لاندنیو روښانه خاورو سره مخلوط کیږي او ځانته روښانه رنگ غوره کوي

- ضعیفه نم ویستنه یا زاږ

- تر یوه حده پوري ضعیفه نم ویستنه یا زاږ

- ښه نم ویستنه یا زاږ

نمونه یي امتحان یا ازموینه

نومه

امتحان(ازموینه)

دریم لوست: د خاوري په رنگ (Soil Color) باندې پوهیدل او د هغې درک کول

لومړۍ جز: مطابقت یا اړیکه ورکول

د لاندې اصطلاحاتو څخه په دقیق او درست ډول سره په خالي یا تشو ځایونو کې په استفادې سره د هر توری د اصطلاح لپاره ځواب وړاندې کړئ.

a. tall prairie grass	c. dull-colored e. humus
b. texture	d. structure f. native vegetation

1. _____ له یوه نوعه عضوي موادو څخه عبارت دي.
2. _____ په کلسټر یا پیدونو (peds) کې د خاورو د ذراتو له ترتیب څخه عبارت دي.
3. _____ له هغه نباتاتو څخه عبارت دي چې ژوره او تیاره د خاوري طبقه تشکیل کوي.
4. _____ هغه خاوري تشریح او روښانه کوي چې دنم ویستنې په ضعیفه شرایطو کې انکشاف کوي.
5. _____ داسې یوه اصطلاح چې د هغه نباتاتو لپاره چې په یوه ساحه کې د یو ځل لپاره نمو او وده کوي هغه تشریح کوي.
6. _____ د خاوري د ذراتو له درشت والی او لتفات (soil particles) څخه عبارت ده.

دوهم جز: تکمیل یا بشپړ کول

رهنمایي (لارښوونه): د لاندې بیانو د تکمیل یا بشپړ کولو لپاره مناسبه کلمه یا کلمې وړاندې کړئ:

1. هغه رنگونه چې د خاوري په سطحي طبقه کې پیدا کېږي او د _____ د اندازې پواسطه چې په هغې کې شتون لري، تعین او تشخیص کېږي.
2. د لاندنۍ خاوري (Subsoil) رنگونه د _____ درجې پواسطه تعین کېږي چې د خاوري د انکشاف په وخت کې شتون لري.
3. په هرې اندازې سره چې د خاوري عمر زیات یا زره وي په هماغې اندازې سره د خاوري رنگ روښانه کېږي په داسې حال کې چې د _____ اندازه کموالی پیدا کوي.
4. هر کله چې د هوا زیاته اندازه په لاندنۍ خاوره کې شتون ولري، په داسې حال کې چې خاوره تشکیل کېږي، د اوسپنې مرکبات په خاوره کې _____ هغوي ته روښانه رنگ ورکوي کوم چې په کمه هوا کې لیدل کېږي.

دریم قسمت: لنډ ځواب:

رهنمایي(لارښوونه): له لاندې خالي يا تشو ځايونو څخه د سوالونو د ځوابونو لپاره استفاده يا گټه پورته کړئ

6. دا تشریح او روښانه کړئ چې نشیب یا مایلتوب په څه ډول سره د خاورې په رنگ باندې تاثیر کوي.

7. دا تشریح او روښانه کړئ چې ولې خاورې کومې چې د پانه غورځونکو ونو او سخت لرگی لرونکو ونو لاندې منځته راځي، په خپل رنگ کې روښانه وي او نسبت هغو خاورو ته چې په پلنو رېښو لرونکو نباتاتو کې تشکیل کېږي د لږ عضوي مواد او سطحي موادو لرونکي وي.

8. د لاندې، لاندنۍ خاورې(subsoil) په پام کې نیولو سره، دا تشخیص کړئ چې د خاورې د تشکیل په وخت کې د نم ویستلو کوم نوعه سیستم شتون درلود:

- A. تیاره رنگ
- B. څو رنگه
- C. روښانه رنگ